

Nota de premsa

Chillida a Menorca

Hauser & Wirth Menorca
11 de maig – 27 d'octubre

Amb motiu del centenari del naixement d'Eduardo Chillida i en col·laboració amb la Successió Eduardo Chillida, 'Chillida a Menorca' celebra la profunda connexió de l'artista amb l'illa a través d'una destacada selecció d'escultures i obres sobre paper que inclou diverses peces creades durant la seva etapa a Menorca. Amb més de seixanta obres creades al llarg de mig segle, des de 1949 fins a l'any 2000, l'exposició mostra tota la dimensió de la trajectòria de l'escultor. El concepte de la presentació, dissenyat per l'arquitecte Luis Laplace amb especial atenció als materials locals, amplia el vincle de l'artista amb l'illa i el seu entorn natural. L'exposició s'acompanya d'un Education Lab desenvolupat en col·laboració amb Chillida Leku i Menorca Preservation a través de Plastic Free Menorca.

Eduardo Chillida (1924 – 2002) és un dels escultors espanyols més destacats del segle XX, la pràctica variada i pionera del qual va reinterpretar la dialèctica entre matèria i buit, positiu i negatiu, espai interior i exterior. El vincle de Chillida amb Menorca es va formar durant els estius que va passar a l'illa des de 1989. A 'Quatre Vents', la casa familiar que va establir amb la seva dona Pilar Belzunce a Alcaufar, va crear un estudi a l'aire lliure on va trobar un espai tranquil per treballar les seves escultures amb argila xamota, envoltat de camps i de parets de pedra seca. Va ser també a 'Quatre Vents', a un estudi amb un gran finestral amb vistes al mar, on va treballar en moltes de les seves 'gravitacions'.

A Menorca, Chillida es va deixar inspirar per la llum blanca del Mediterrani, en perfecte contrast amb la llum negra del seu País Basc natal, tal com ell la descrivia. L'artista va trobar inspiració en la llum de l'illa, les monumentals pedreres a l'aire lliure de marès i els monuments del període talaiòtic, incloent-hi els recintes de 'taula' en forma de T que van inspirar algunes de les seves obres i que van ser declarats Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO l'any 2023. 'Aquesta illa té una història preciosa, hi ha tota una cultura de pedra molt interessant, però l'illa també està plena de vent. Així doncs, tal com diuen: Menorca, vent i pedres.'

HAUSER & WIRTH

L'exposició comença amb una selecció de les seves 'gravitacions' de gran format, obres bidimensionals en paper que exploren les qualitats i limitacions de l'espai. Aquestes delicades obres en blanc i negre són el resultat de la superposició de capes de paper unides per fils i suspeses per deixar circular l'aire entre elles. Juntament amb aquestes obres, es presenta el 'Mural G-56' (1985), una peça a gran escala que utilitza elements gràfics en negre per continuar la mateixa exploració entre espai positiu i negatiu. En paraules de Chillida, 'en la majoria de les meves escultures s'alterna el positiu i el negatiu. Cadascun és d'alguna manera recíproc, el dissident de l'altre'.

'Chillida a Menorca' mostra també una sèrie de les conegudes escultures d'acer i relleus de fusta que emfatitzen el seu interès per fer visible l'espai a través de les formes que l'envolten. Chillida, que va començar els estudis d'arquitectura, va explorar al llarg de la seva carrera conceptes com el límit, l'espai i la mida. 'Proyecto para un monumento' (1969) és un joc d'escales que enllaça amb molts dels monuments públics de l'artista. El seu espai interior es configura a través de tres blocs sòlids que encaixen entre si. En altres obres, elements totèmics d'una íntima escala humana continuen emfatitzant la interacció entre les formes sòlides i l'espai negatiu.

Al llarg de l'exposició, una selecció d'obres es presenta sobre bases de marès, la pedra utilitzada per construir l'edifici del segle XVIII que acull la galeria. El concepte expositiu ha estat desenvolupat per l'arquitecte Luis Laplace, que va dirigir la restauració de Hauser & Wirth Menorca i la rehabilitació de Chillida Leku, el museu creat per Eduardo Chillida durant la seva vida, i que col·loca les peces d'art en diàleg amb el paisatge i l'arquitectura de l'espai.

Juntament amb la matèria, el mateix acte de crear va ser un concepte crucial en l'obra de Chillida. La mà va ser el tema més proper de l'artista i la seva eina més immediata per treballar de manera gràfica o escultòrica, representava tot allò fet a mà. Un tema recurrent a la seva obra, una sèrie de dibuixos presenta estudis de mans, en què va trobar un element viu on investigar l'espai a través del moviment dels dits, que s'obren i es tanquen en un intent d'atrapar tot allò que els rodeja. Rebutjant la utilització de motlles, Chillida va destacar la irregularitat material de les obres creades en manipulació directa amb les seves mans, com les escultures d'argila xamota.

A Menorca, Chillida va modelar moltes de les seves 'Lurra', una sèrie d'escultures que porten el nom de la paraula 'terra' en eusquera. Estan fetes d'argila xamota, un tipus d'argila que es pot coure en grans blocs sense trencar-se. Chillida es va sentir atret per aquesta propietat del material i va explorar les infinites possibilitats

HAUSER & WIRTH

de forma que permetia. A obres com 'Lurra M-32' (1996), les fines incisions revelen patrons de línies rectes i circulars. A altres peces com 'Lurra M-13' (1995), les incisions penetren de tal manera que revelen l'espai interior, transmetent una sensació de lleugeresa. Els títols connecten les obres amb el seu lloc d'origen: aquelles amb una 'M' al títol es troben entre les que va fer a l'estudi de Menorca, mentre que les que tenen una 'G' es van fer a Grasse, al sud de França, on Chillida es va familiaritzar amb el material.

Fets també amb argila xamota hi ha la sèrie 'Óxidos', amb obres de color i textura distintius a causa de la utilització d'òxid de coure negre i un doble procés de cocció. 'Oxido G-78' (1985) presenta motius geomètrics abstractes, similars als que apareixen en els seus dibuixos en tinta i a 'Mural G-56'. En aquesta peça, es dibuixen a ambdues cares, convidant l'espectador a experimentar la sensació espacial creada amb l'obra.

La part final de l'exposició posa en relleu la passió de l'artista pels fenòmens naturals. Des dels seus inicis, Chillida va incorporar les formes orgàniques a les seves obres sobre paper i escultures d'acer, i va emfatitzar les qualitats naturals dels materials amb els quals treballava com el granit, l'alabastre i el feltre, entre d'altres. Un exemple d'això és la peça de granit 'Escuchando a la piedra III' (1996), on l'artista va extreure tan sols el material suficient per revelar la forma i destacar la impenetrabilitat de la pedra. De la mateixa manera, explorant la versatilitat de l'acer, l'escultura 'Lotura XXVII' (1992) (nexe o unió en eusquera) està composta de peces longitudinals creats a la farga, sense motlles, i manipulats per obrir-se i embolicar-se en si mateixes, habitant l'espai tranquil·lament com una qualitat arbòria.

Havent crescut a prop de l'oceà Atlàntic, Chillida recordava passar hores contemplant les onades i es referia al mar com el seu mestre. 'Homenaje a la mar IV' (1998), de la sèrie de peces que Chillida va dedicar a personatges o fenòmens que el van inspirar, evoca l'abrupta costa cantàbrica a través de formes geomètriques tallades en alabastre en contrast amb una base de pedra sense tallar. En diàleg amb aquesta escultura hi ha 'Homenaje a la Arquitectura II' (2000), una referència a l'exploració constant de Chillida sobre les formes, fossin orgàniques o arquitectòniques, i la seva estructuració en l'espai.

Ubicat en diàleg amb el mar Mediterrani, 'Proyecto Peine del viento I' (1966). Aquest estudi forma part de la sèrie d'obres més important de l'artista, que culmina amb la instal·lació de tres escultures colossals d'acer incrustades a les roques de la vora del mar de Sant Sebastià, una obra que fusiona materials, terra, mar i aire. Amb els seus braços tentaculars abraçant el dinamisme dels elements, l'obra és una invitació a mirar.

HAUSER & WIRTH

Sobre l'Education Lab

L'Education Lab és un espai interactiu que pren com a punt de partida l'època que Chillida va passar a Menorca i la seva interacció amb el paisatge, en particular, amb el mar. Emprant 'Homenaje a la Mar IV' com a referència, es convida els visitants a observar amb deteniment el paisatge i els elements amb un conjunt d'activitats auto-dirigides i amb els recursos de l'espai. Com a part de la iniciativa, els usuaris dels centres de dia de tota l'illa van crear els seus propis homenatges a la mar utilitzant plàstic recollit a les platges. La iniciativa s'ha desenvolupat en col·laboració amb Chillida Leku i Menorca Preservation a través de Plastic Free Menorca.

Com a plataforma per al descobriment, el diàleg i la facilitació de recursos educatius addicionals, l'Education Lab forma part del compromís de Hauser & Wirth amb el desenvolupament de programes educatius inclusius que fomenten diàlegs entre l'art, els artistes i audiències diverses. Localitzats a les galeries de Menorca, Somerset i Downtown Los Angeles, així com al museu Chillida Leku, cada Education Lab és una col·laboració amb una escola, universitat o grup de la comunitat.

Sobre Eduardo Chillida

Amb una pràctica pionera que abasta escultura de petit format, obres en guix, dibuix, gravat i collage, l'artista basc Eduardo Chillida és reconegut per les seves escultures públiques prominents i monumentals. La seva contribució a la reputació artística d'Espanya de la postguerra i el seu llegat personal perduren a través de la seva obra i a través de la Fundació Eduardo Chillida - Pilar Belzunce, creada l'any 2000. Aquell mateix any, Chillida va obrir Chillida Leku, un espai expositiu i un parc escultòric creats a partir de la rehabilitació d'un caseriu històric i integrant harmoniosament les seves obres al paisatge.

Chillida va néixer a Sant Sebastià el 1924. Del 1943 al 1946 va estudiar arquitectura a la Universitat de Madrid, abans de centrar la seva atenció en la pintura. El 1948 li van concedir una beca per estudiar a París. Quan va tornar a Espanya, el 1951, va començar a experimentar amb materials de l'herència industrial de la regió basca com el ferro, la fusta i l'acer. Chillida es va assentar a Hernani i el 1952 va establir la seva pròpia fosa de ferro, on va aprendre tècniques d'un ferrer de la zona. Va continuar fent gravats i collages i aquesta pràctica va continuar al llarg de la seva carrera, permetent explorar la forma i la línia retallant paper.

Al llarg de la seva vida, Chillida va ser reconegut amb nombrosos guardons, incloent-hi el Gran Premi Internacional d'Escultura a la Biennal de Venècia (1958), el Kandinsky Prize (1960), el Gran Premi de les Arts de França (1984) i el Jack Goldhill Award de la Reial Acadèmia de les Arts de Londres (1996). La seva obra ha estat celebrada amb exposicions individuals i retrospectives en importants institucions, la més recent a Kunsthalle Krems, Àustria, i al Rijksmuseum, als Països Baixos, amb presentacions individuals primerenques als Museus Guggenheim d'Espanya i Nova York; al Museu Nacional Reina Sofia, Espanya, i a la National Gallery d'Art, a Washington D.C. Eduardo Chillida va morir a Sant Sebastià el 2002.

Sobre el centenari de Chillida

El 10 de gener del 2024 es van complir 100 anys del naixement de l'artista i escultor Eduardo Chillida. La Fundació Eduardo Chillida – Pilar Belzunce ha desenvolupat un programa multidisciplinari d'exposicions, publicacions i projectes audiovisuals i educatius, amb l'objectiu de promoure la seva obra nacionalment i internacionalment. Per a la Fundació, el centenari és una oportunitat per celebrar el llegat de l'obra de Chillida. Sota l'eslògan 'Eduardo Chillida 100 anys. Lloc de trobada', el centenari destaca l'obra pública de l'artista. Quaranta-cinc escultures en espais públics de ciutats com Sant Sebastià, Madrid, Barcelona, Berlín, Hèlsinki, Dallas i Washington s'han convertit en punts de trobada perquè la gent celebri el valor de l'obra de Chillida i el seu paper com a 'creador de llocs'.

HAUSER & WIRTH

Per informació adicional, contacti amb:

Marta Coll
martacoll@hauserwirth.com
+34 660 017 296

Cortesia i crèdits

Totes les imatges:

© Zabalaga Leku, San Sebastián, VEGAP, 2024
Cortesia Successió Eduardo Chillida i Hauser & Wirth

Homenaje a la mar IV, 1998

Alabastre

64 x 154 x 150 cm / 25 1/4 x 60 5/8 x 59 in
Foto: Alex Abril

Eduardo Chillida treballant a l'estudi de Menorca, 1996

Foto: Hans Spinner

Gravitación (Gravitation), 1990

Paper, tinta, corda

120 x 79 cm / 47 1/4 x 31 1/8 in

Foto: Alex Abril

Lurra M-13, 1995

Argila xamota i òxid de coure

26.5 x 22 x 21 cm / 10 3/8 x 8 5/8 x 8 1/4 in

Foto: Marc Autenrieth

Lotura XXVII, 1992

Acer corten

123 x 60 x 37 cm / 48 3/8 x 23 5/8 x 14 5/8 in

Foto: Iñigo Santiago

Óxido G-78, 1985

Argila xamota i òxid de coure

100 x 114 x 13.5cm / 39 3/8 x 44 7/8 x 5 3/8 in

Foto: Stefan Altenburger Photography Zurich